

La veritat sobre el canvi climàtic

Àlex Guillamon

Els mitjans del nostre país s'han acabat fent ressò, amb retard, d'un dels fenòmens dels darrers mesos: Greta Thunberg, la nena de 16 anys que, amb la sensibilitat especial de la síndrome d'Asperger - en aquest cas un valor- va iniciar una lluita en solitari denunciant la inacció dels governs i les elits mundials davant del "canvi climàtic".

El gest de la Greta és important, perquè és una proposta clarivident per a la nova generació sobre com situar-se en aquest món que s'han trobat. Però, al mateix temps, també reuneix tot allò que els mitjans comercials fagociten per crear icones de consum mediàtic. Per això **el millor que podríem fer per respectar la dignitat de la Greta Thunberg és deixar de parlar tant d'ella**. Perquè, si la Greta és el dit que assenyala la lluna, fariem malament de quedar-nos mirant el dit.

Neix un nou moviment

El passat mes de novembre la City de Londres veia com cinc ponts del riu Tàmesi quedaven bloquejats en una acció coordinada amb més de 6.000 activistes d'un nou moviment: [Extinction Rebellion](#). L'acció va acabar amb 50 detencions. Pocs mesos després ja trobem nuclis d'aquest moviment -[Rebel·lió o Extinció a Catalunya](#)- pels cinc continents. Més o menys al mateix temps es constituïa [By 2020 We Rise UP](#) ("El 2020 ens alçem"), una coalició europea de moviments i organitzacions ecologistes, alguns amb llarga trajectòria en la defensa del territori enfront de projectes extractius i grans infraestructures, com Ende Gelände d'Alemanya o altres d'Àustria, Suïssa, França, la República Txeca, Polònia, Portugal i l'Estat espanyol. El seu objectiu és organitzar una gran acció de desobediència civil per l'emergència climàtica i ecològica el pròxim any. I en les darreres setmanes, inspirat en el gest i el missatge de la Greta Thunberg, s'ha estès ràpidament d'institut a institut i de ciutat a ciutat a partir del centre d'Europa per tot el continent els [Fridays For Future](#) mobilitzant desenes de milers d'estudiants.

Els nou moviments contra el canvi climàtic no porten un missatge nou però sí nova força i èmfasi

No analitzaré una per una aquestes noves iniciatives però sí que em fixaré en quin és el missatge comú, que ens permet parlar d'un nou moviment. En realitat no és un missatge nou, que no hagi dit una part de la comunitat científica i l'ecologisme social des de fa dècades. Però **ara el missatge emergeix amb una nova força i èmfasi**. El podem resumir amb un paràgraf del manifest signat per un centenar de científics i científiques britàniques el passat octubre:

"L'evidència científica és clara, **els fets són irrefutables i per a nosaltres és intolerable que els nostres fills i néts hagin de sofrir les terribles conseqüències d'un desastre sense precedents** que hem creat nosaltres mateixos. Quan un govern evadeix intencionadament la seva responsabilitat de protegir la ciutadania contra qualsevol mal i assegurar el futur de les properes generacions, incompleix el seu deure. El "contracte social" s'ha trencat i per això no només és el nostre dret sinó també el nostre deure moral eludir la inacció del govern i rebel·lar-nos per a defensar la vida. És per això que declarem el nostre suport a Extinction Rebellion que comença el dia 31 d'octubre de 2018. Donem suport plenament a les exigències al govern perquè expliqui la dura veritat a la ciutadania. Reclamem la creació d'una Assemblea Ciutadana perquè treballi amb la comunitat científica basant-se en les evidències existents i d'acord amb el principi de precaució per

a desenvolupar urgentment un pla viable per a la descarbonització ràpida i total de l'economia".

Ja no podem seguir parlant de canvi climàtic, sinó d'emergència climàtica i ecològica

Un primer punt a destacar és, doncs, que ja no podem seguir parlant de canvi climàtic, sinó d'emergència climàtica i ecològica. Perquè l'horitzó d'esdeveniments incontrolables i irreversibles, no és només molt greu, sinó imminent. Per citar una de les projeccions més reconegudes, la de l'IPCC, **tenim fins al 2030 per reduir un 45% el nivell de les emissions de 2010, i fins al 2050 per frenar-les completament.** És necessari si es vol tenir possibilitats de limitar l'augment de la temperatura per sota d'1,5 graus, increment que per si mateix ja comportarà conseqüències greus. I per què s'alerta també de la gravetat i acceleració de la pèrdua de biodiversitat i ecosistemes.

En segon punt, és evident que aquests **objectius imprescindibles i improrrogables de reducció d'emissions** comporten una gegantina transició econòmica, social, tecnològica i cultural sense precedents. Transformacions que normalment en la història s'han produït a través de generacions, han de ser escameses en un període molt curt de temps, amb totes les implicacions que això comporta.

I, en tercer lloc, ens diuen que **no podem tenir cap esperança que els governs i les elits mundials encarin per si mateixes aquesta transició** imprescindible mirant pel bé comú, ni en miracles tecnològics que permetin mantenir la quimera del creixement productiu. Des de l'Informe del Club de Roma de 1972 aquestes elits han sabut cap on anàvem cada hora, de cada dia, de cada any, cada compte de resultats d'aquestes quasi 5 dècades. Deixar la gestió d'aquesta crisi en les seves mans equival a preparar-nos pel feixisme, és a dir per governs altament autoritaris i un elevat grau de violència estructural i física.

"On mor l'esperança, comença l'acció"

En tots els moviments emergents, la tendència de pensar-se com l'inici i el centre de tot és quasi inevitable. Però **la història està feta sobre un reguitzell de rebel·lions, quasi mai victorioses, però quasi mai derrotades del tot.** El coratge que convoquen aquest nous moviments contra el canvi climàtic no està renyit amb la humiliat de pensar-se com a part d'aquesta nissaga. Seria molt poc "científic", per exemple, un relat de la història de l'energia fòssil i de l'extractivisme capitalista sense parlar de patriarcat o de colonialisme, no només com a fets històrics, sinó com a realitats que segueixen operant avui com a poderoses lloses sobre els canvis necessaris. Perquè el punt clau i **el repte més complicat per la transició que urgeix no rau tant en els canvis tecnològics, com en els culturals, socials i polítics.**

Però, a la vegada, amb totes les llums i ombres que li puguem trobar, aquest nou moviment porta un missatge que el transcendeix, un crit de la consciència humana que ha arribat per quedar-se. Per què, com va titular Naomi Klein, "això ho canvia tot". I és aquí on **cal abordar la part emocional del missatge.** Estem parlant d'una de les realitats més dures que pot assumir, individualment i col·lectiva, la consciència humana: l'amenaça certa sobre el futur de la humanitat en un horitzó temporal proper. I també de la necessitat de desfer-se de la seguretat i comoditat que d'alguna manera tenim tothom, en què hi ha una elit que s'encarrega d'organitzar-nos racionalment el món, per molt crítiques que siguem sobre la seva racionalitat.

Som al temps de descompte, on les paraules i els fets ja no poden anar per diferents

El món, tal com l'hem conegut, s'acaba. I **el món que ve apunta d'entrada un mal pronòstic**. Sentir aquest dol és important en la mesura que ens indica que hem entès bé la situació, ja que de vegades les veritats més enormes són les costen més de veure: Però aquest exercici no té com a objectiu l'abatiment, sinó que és un pas per poder assumir en tota la seva dimensió l'apoderament social necessari per rebel·lar-nos organitzadament contra aquest mal pronòstic.

El logo d'Extinction Rebellion, un rellotge de sorra, ens planta a la cara que el factor temps és clau. Que ja no som davant de la "veritat incòmoda" de la qual ens parlava Al Gore a començaments de segle. Més enllà dels debats sobre dates i terminis exactes, més profètic i periodístic que científic, la qüestió és que **som al temps de descompte, al temps de la veritat nua, sense adjectius, on les paraules i els fets ja no poden anar per diferents camins**. El temps de posar en joc el millor que la humanitat ha conreat per al bé comú. Els temps de convocar el millor de totes i tots. Per què, com diu un dels lemes que es cridaven als ponts de Londres el passat novembre, "on mor l'esperança, comença l'acció".

Àlex Guillamón és coordinador d'Entrepobles.